

Natuurlijk middel ter ondersteuning

Natuurlijke middelen kunnen ondersteuning bieden bij het oplossen van diergezondheidsproblemen op een veebedrijf. Maar welk middel kies je als veehouder en hoe zet je het succesvol in?

ERWIN HOOGLAND, dierenarts

Bij de echt zieke dieren en de wat grotere en/of acute problemen is de keuze duidelijk: dan wordt doorgaans de behandeling gekozen volgens het BedrijfsBehandelPlan of wordt de dierenarts gebeld. Bij de wat minder duidelijke klachten of bijvoorbeeld meer chronische problemen, blijkt de keuze in het veld minder eenduidig. De keuze bestaat dan vrijwel altijd uit twee hoofdrichtingen: 1) je doet samen met je dierenarts (aanvullend) onderzoek om de diagnose te stellen en oorzaken te achterhalen om daarna gericht actie te kunnen ondernemen, of 2) je kiest ervoor om gewoon een middel 'te proberen'. Vaak is het middel dat geprobeerd wordt een zogenaamd 'alternatief middel'. Extra voordeel van deze alternatieve middelen lijkt dat ze vrijwel altijd een natuurlijke basis hebben en geen wachttijd.

Geen wetenschappelijk bewijs

Net als bij reguliere middelen is het bij alternatieve middelen wel oppassen en is het verstandig om met een aantal zaken rekening te houden. Zo is er bij alternatieve middelen géén wetenschappelijk bewijs geleverd (de definitie van alternatieve geneeswijzen is de verzamelnaam voor alle therapieën, middelen en handelingen, waarvoor geen wetenschappelijk bewijs van medische effectiviteit geleverd is). Dat wil niet zeggen dat deze middelen niet werken, er zijn heel goede alternatieve middelen op de markt, maar een goede wetenschappelijke onderbouwing ontbreekt dus. Dat is ook de hoofdreden dat veel dieren-

artsen deze middelen niet zonder meer afwijzen, maar er wel terecht vraagtekens bij hebben. Verder bieden alternatieve middelen vrijwel altijd slechts ondersteuning, dus náást een reguliere behandeling. Maar in de praktijk worden bij het gebruik van deze middelen de reguliere behandelingen nog weleens achterwege gelaten. Ten slotte zijn er momenteel wel erg veel alternatieve middelen op de markt. Zeker in de afgelopen tien jaar, tegelijk met het terugdringen van het gebruik van antibiotica, is deze markt geëxplodeerd. Op een willekeurige landbouwbeurs is het aantal stands van bedrijven die alternatieve middelen aanbieden enorm toegenomen. Op sommige beurzen zijn inmiddels meerdere hallen nodig om al deze stands te huisvesten.

Succesvol inzetten

Een alternatief middel succesvol inzetten is dus nog niet zo eenvoudig, want welk middel kies je in jouw situatie? Met welk effect? En welke zekerheid? Kortom, hoe houd je tussen de bomen zicht op het bos en scheid je het kaf van het koren?

Maak een plan

Om een middel succesvol in te zetten, en niet achter te blijven met alleen een lege portemonnee, is een plan cruciaal. Dit plan is kort en concreet en bevat de volgende onderdelen:

- Probleem
- Actie
- Verwachting
- Resultaat

Probleem

Je begint met te bedenken wat je precies wilt oplossen. Dit klinkt als een open deur, maar in de praktijk gaat het hier al vaak mis. Zowel binnen als buiten de veehouderij passen heel veel plannen niet op een probleem. Maak daarbij het probleem zo precies en concreet mogelijk. Bijvoorbeeld 'diarree bij de kalveren' is veel te breed en praktisch niet te koppelen aan een actie en een verwachting. 'Diarree bij de kalfjes op een leeftijd van 7-10 dagen' wordt al een stuk eenvoudiger. 'Diarree bij de kalfjes op een leeftijd van 7-10 dagen als gevolg van (specifieke oorzaak)' is helemaal perfect. Hoe preciezer en concreter je voor jezelf het probleem helder hebt, hoe eenvoudiger de actie en de verwachting zijn te beschrijven.

Actie

Wat ga je precies doen nu het probleem duidelijk is? Nu wordt ook meteen duidelijk waarom het helpt om het probleem zo precies en concreet mogelijk voor jezelf te beschrijven. Je maakt het jezelf gemakkelijk om het juiste (alternatieve) product te kiezen. Het maakt namelijk nogal een verschil of een product bijvoorbeeld 'de algemene darmgezondheid in de eerste maanden ondersteunt' of dat het 'gericht in de eerste 14 levensdagen wordt ingezet om diarree te voorkomen'. Met een beetje mazel staat op de verpakking van het product dat je wilt gaan gebruiken een beschrijving van exact jouw probleem. Daarmee weet je dus ook onmiddellijk wat je van het gebruik van dat product mag verwachten.

Verwachting

Onafhankelijk van het product waarvoor je uiteindelijk kiest, zorg je dat je voor jezelf ook helder hebt wat je precies mag verwachten als resultaat en wanneer. Het mooiste is om dit ook ergens voor jezelf te noteren, want het verbaast je hoe snel het overzicht in de ketting: probleem – actie – verwachting – resultaat, in korte tijd verwatert.

De juiste keuze?

Door van tevoren zo helder mogelijk een beeld te hebben van het probleem, de actie én het verwachte resultaat, is het nu heel eenvoudig te volgen en te controleren of het resultaat inderdaad de verwachting volgt. Als dit het geval is, heb je het juiste middel in de juiste situatie. Is dit niet het geval, dan zul je eerst nog eens kritisch moeten kijken naar je eigen handelswijze. Pas ik het middel op de juiste manier toe? En voer ik de instructies op de verpakking op de juiste manier uit? De ervaring leert dat heel veel middelen, zowel alternatief als regulier, die in principe goed werken in

de praktijk, niet het gewenste resultaat geven doordat ze niet volgens voorschrift worden toegepast.

Hoe beter de werking van een middel (wetenschappelijk) is onderbouwd, hoe beter je bij onvoldoende resultaat dient te kijken naar je eigen handelen. Goed ingezet en goed toegepast is de werking immers onderbouwd en moet het dus werken. Valt het resultaat desondanks tegen ten opzichte van de verwachting, en zijn de toepassing en de uitvoering juist, dan is het middel blijkbaar niet het juiste. De oorzaken hiervoor kunnen divers zijn en vaak wordt niet eens duidelijk waarom een product niet het gewenste resultaat geeft in een bepaalde situatie. Het belangrijkste is dat er gestopt wordt met het gebruik van middelen die niet werken. Soms worden middelen lang gebruikt terwijl ze aantoonbaar geen resultaat geven. Dit is voor alle partijen onwenselijk. Zowel voor de dieren als voor jou als veehouder, maar óók voor de fabrikant van het gebruikte product; dat product krijgt immers een slechte naam in het veld.

Er zijn erg veel natuurlijke middelen op de markt. Het maken van een plan kan helpen bij de keuze voor het juiste middel.

FOTO: SHUTTERSTOCK

Conclusie

Het aanpakken van een probleem met alternatieve middelen is niet per definitie slecht. Het merendeel van de dierenartsen keurt het gebruik hiervan daarom ook niet zonder meer af. Let er echter op dat bij deze middelen de wetenschappelijke onderbouwing van de werking ontbreekt én dat ze zijn ontwikkeld als ondersteuning van een reguliere behandeling. Om zo zeker mogelijk te zijn van het resultaat van het gebruik en niet onnodig geld weg te gooien, zeg je voor een zo helder mogelijke 'ketting' van:

- de definitie van het probleem;
- de uit te voeren actie om het op te lossen;
- de verwachting van het resultaat;
- het daadwerkelijk behaalde resultaat. \$